

گردشگری دریایی؛ سودآور ناشناخته

گردشگری دریایی و ساحلی به عنوان یکی از پربازده ترین وسواد آورترین حوزه گردشگری در جهان محسوب می شود که کشورهای زیادی با مطالعه و شناخت این حوزه پردرآمد، سعی کرده اند از ظرفیت های موجود آن در راستای تقویت سرانه ملی، افزایش قدرت اقتصادی خود و کسب درآمد بهره بگیرند.

توسعه ورزش های آبی - ساحلی همچون موج سواری، شنا، قایقرانی، غواصی، فوتبال و والیبال ساحلی، برپایی تورهای دریایی و همچنین حمل و نقل دریایی از جمله برنامه های گردشگری دریایی ساحلی است که می تواند در جذب گردشگر و رونق تجارت دریایی بسیار موثر باشد.

گردشگری می تواند درآمدی فراتر از فروش نفت را داشته باشد و کشورهایی که از نعمت دریا بهره مند هستند، تلاش دارند تا با ایجاد جزیره های مصنوعی در سواحل از مزایای اقتصادی این صنعت بهره مند شوند، در صورتی که استان هرمزگان با بهره مندی از ۱۴ جزیره مسکونی، تجاری و غیره همچنان در این صنعت می لنگد.

کشورهای حاشیه خلیج فارس با داشتن سهم اندکی از دریا، با برنامه های مختلف و متفاوت توانسته اند گردشگران زیادی را به سمت خود جذب و کسب درآمد کنند و در واقع رقیب جدی در حوزه گردشگری برای ایران و شهرهای ساحلی آن باشند اما با این حال بیشتر ظرفیت های حوزه دریایی و ساحلی در کشور ما و شهرهای دریایی از جمله هرمزگان ناشناخته، ناکارآمد و بلااستفاده مانده است.

آبهای نیلگون خلیج فارس به عنوان بهترین و بیشترین ظرفیت سرمایه گذاری در صنعت گردشگری دریایی ایران است که می توان با مدیریت آن در جهت آماده سازی زیرساخت های گردشگری از هر مترمربع و هر کیلومتر نوار ساحلی آن درآمدها کسب کرد و بازار اشتغال را رونق بخشید.

اما متأسفانه سهم اقتصادی و درآمدی هرمزگان و شهرهای ساحلی آن که طولانی ترین ساحل خلیج فارس را دارد و یک هزار و ۴۰۰ کیلومتر مرز آبی، ۲ هزار و ۴۰۰ کیلومتر نوار ساحلی، ۸۰ هزار کیلومتر گستره آبی و ۱۴ جزیره مهم و حساس را به خود اختصاص داده است، بسیار کمتر از دیگر همسایگان جنوبی است.

خلیج فارس علاوه بر اهمیت جغرافیایی و راهبردی با برخورداری از زیستگاه انواع آبسنگ های مرجانی، لاک پشت ها، دلفین ها، نهنگ ها، جلبک ها و علف های دریایی، جنگل های حرا، همچنین بندرهای تاریخی، زیستگاه پرندگان، اسکله های تفریحی، لنج سواری و مدرن ترین تفریحات دریایی و آبی در جزیره هایی همچون قشم و کیش یکی از مطبوع ترین نقاط دنیا برای گردشگران دریایی است.

در گردشگری دریایی و ساحلی همچنین باید زمینه ای ایجاد شود که گردشگران و مسافران علاوه بر استفاده از مزیت های دریا و ساحل با فرهنگ، آداب و رسوم و خلق و خوی جزیره نشینان آشنا شوند که با استفاده از تسهیلات، خدمات ساحلی، خرید اقلام و صنایع دستی منافع اقتصادی خوبی را نصیب جزیره نشینان و ساحل نشینان شود و از این طریق تقویت اقتصادی، توسعه و آبادانی در این مناطق حاصل می شود.

امکانات موجود گردشگری دریایی در هرمزگان

هم اکنون ۴۰ مرکز گردشگری دریایی درهرمزگان شناسایی و ساماندهی شده و مطالعات اولیه نیز به منظور جانمایی بهینه بنادر جدید دارای قابلیت پذیرش گردشگر در این استان انجام شده است.

از این شمار ۱۷ مرکز گردشگری مربوط به جزیره قشم، ۱۲ مرکز غرب، ۶ مرکز بندرعباس و شرق و پنج مرکز نیز در جزیره کیش است.

با توجه به ظرفیت های موجود، هرمزگان به عنوان استان معین گردشگری دریایی در کشور تعیین شده و برنامه ها و دستاورد های حوزه توسعه گردشگری دریایی این استان در قالب سه بسته عمرانی، فنی و دریایی طراحی شده و تاکنون در این راستا اقدام های مختلفی به منظور تحقق اقتصاد مقاومتی صورت گرفته است.

از سال گذشته تاکنون، اسکله های شناور فلزی توسط متخصصان داخلی در استان هرمزگان طراحی و ساخته شده و در جزیره هنگام و بندرهای گوران، لافت قدیم، کندالو، شیب دراز، سهیلی و گورزین قشم نصب شده است.

۱۳ بندر درهرمزگان به عنوان پایتخت مسافرت های دریایی کشور وجود دارد که ۹۵ درصد از حجم کل حمل و نقل مسافران دریایی کشور و حدود ۱۰۰ درصد عملیات حمل خودرو در مسیر سرزمین اصلی به جزیره های خلیج فارس را برعهده دارد. در نیمه نخست امسال ۹ میلیون نفر سفر دریایی در هرمزگان ثبت شد و روند مسافرت های دریایی در ۱۵ سال اخیر رشد صعودی داشته است.

علاوه بر سفرهای داخلی، انجام مسافرت های دریایی بین المللی به مقصد کشورهای حوزه خلیج فارس نیز با استفاده از شناور های مدرن درهرمزگان در حال انجام است و از تابستان سالجاری تاکنون، از ظرفیت کشتی اقیانوس پیمای «سانی» نیز در این رابطه استفاده می شود.

لذت گردشگری با سفر به جنوب

فصل پاییز و زمستان که شهرهای سردسیر از سوز سرما به خانه خزیده و برای حفظ تعادل بخشی به گرما از کنار بخاری های گازی دور نمی شوند، بهار گردشگری دریایی و ساحلی هرمزگان و گسیل مسافران و گردشگران به این سمت است. همه ساله بویژه در ایام نوروز و در فصل پاییز و زمستان، گردشگران و مسافران زیادی برای دیدن دریا و جزایر ۱۴ گانه خلیج فارس، راهی جنوب می شوند که نیاز است ظرفیت های دریایی و ساحلی آن برای گردشگری بیش از پیش توسعه یابد. هم اکنون دمای شهرهای هرمزگان به زیر ۱۵ درجه نمی رسد و هوا به طور کامل بهاری و مخصوص سفرهای دریایی برای کسانی که آرزو دارند چند روزی را از سرما نجات پیدا کنند و به یک هوای پایدار و خنک برسند.

برنامه های این فصل تنها به سفرهای دریایی و رفتن به جزیره های هرمزگان ختم نمی شود، هوا آنقدر مناسب است که دراین فصل شماری از مردم دل به دریا می زنند و آبتنی می کنند و از استخر بزرگ دریایی لذت می برند و برخی هم در این فصل به شنا در آب گرم گنو، خورگو و بندرخمیر ترجیح می دهند.

شهرهای ساحلی هرمزگان اعم از بندرعباس، میناب، سیریک، جاسک، بندرخمیر، بندرلنگه، بندرکنگ و پارسیان ظرفیت تفریح دریایی و ساحلی دارند که می توان به ورزش های آبی، شنا و قایق سواری اشاره کرد، همچنین شهرهای غیر ساحلی این

استان نیز همچون رودان، بشاگرد، بستک و حاجی آباد بواسطه وجود محصولات باغی و زراعی و آثار تاریخی پذیرای گردشگران در این فصل است.

از سوی دیگر جزیره های ۱۴ گانه هرمزگان اعم از تجاری، مسکونی، نفتی و محیط زیستی نیز فضا را برای گردشگری فراهم کرده است که شماری از گردشگران به این مناطق سفر می کنند.

طبق آمارهای ارایه شده در ایام نوروز ۹۷، افزون بر ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار مسافر و گردشگر وارد هرمزگان شدند که اگر شمار ورود مسافران از ابتدای مهرماه امسال نیز قابل سنجش بود این رقم افزایش قابل ملاحظه ای می یافت.

ظرفیت های متنوع برای جذب گردشگر

کارشناسان و مدرسان حوزه گردشگری نیز معتقدند که استان هرمزگان با داشتن سواحل طولانی، جزیره های متعدد ۱۴ گانه، جنگل های حرا، آثار و بناهای تاریخی گسترده، گویش های محلی و آداب و رسوم مردم دارای ظرفیت های متنوع برای جذب گردشگر و مسافر است.

سالانه بویژه در ایام تعطیلات نوروزی و فصل پاییز و زمستان هزاران نفر برای تماشای ساحل هرمزگان و بهره گیری از سایر زیبایی ها منطقه وارد استان هرمزگان می شوند که باید رونق گردشگری بویژه در حوزه ساحل و دریا بتوان کسب درآمد کرد و به معیشت مردم کمک کرد.

مدرس گردشگری هرمزگان در این رابطه می گوید: افزایش گردشگر به شرطی منجر به بهبود معیشت ساکنان محلی می شود که راه های تامین آن توسط متولیان پیش بینی و فراهم شود و بدون وجود کلوب های ساحلی و عرضه خدمات به مسافران و گردشگران چیزی عاید مردم نمی شود.

مهدی شیرخانی افزود: سالانه هزاران نفر برای تماشای ساحل هرمزگان و بهره گیری از سایر زیبایی ها منطقه وارد این استان می شوند اما برای این که به بتوان به معیشت مردم کمک کرد باید این جاذبه ها تبدیل به ارزش افزوده شود. وی ادامه داد: هرچند افزایش تعداد گردشگر می تواند موجب افزایش درآمد شود اما همیشه اینگونه نیست و ممکن است گردشگر همه لوازم و وسایل مورد نیاز خود را همراه بیاورد و تنها زباله اش سهم آن منطقه شود. این مدرس گردشگری در هرمزگان اظهارداشت: اگر بخواهیم جوامع محلی از حضور گردشگران بهره مند شوند، باید خدمات و امکانات مناسب، بهینه و با کیفیت را برای گردشگر فراهم کرد.

شیرخانی ادامه داد: میزان پیشرفت گردشگری را بر مبنای افزایش تعداد گردشگر، افراد ورودی به استان و اقامت در هتل، اندازه می گیرند که این براساس برخی مولفه ها و شاخص ها می تواند ضد پیشرفت باشد.

وی ضافه کرد: راهکار بسیار دقیق، بازگشت امور وابسته و زیرمجموعه گردشگری به سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری است.

رئیس هیات مدیره انجمن صنفی راهنمایان گردشگری هرمزگان نیز می گوید: این استان ظرفیت های منحصر به فردی در هر چهار سطح هوایی، زمینی، ریلی و دریایی برای جذب گردشگری دارد که می توان از خلیج فارس، سواحل طولانی و جزیره های استان به عنوان بخشی از آن ها نام برد.

ریمای رستمی ابراز داشت: این جاذبه ها با کمک و بهره گیری از ظرفیت هرمزگانی هایی که در آن سوی مرزها حضور دارند را برای کمک به رونق گردشگری استان به مرحله اجرا رسانده است.

وی بیان داشت: در حوزه گردشگری باید موضوع تبلیغات را جدی گرفت و قبل از آغاز فصل گردشگر به هرمزگان باید تبلیغات موثری برای ورود گردشگر و مسافر به استان انجام شود.

این مسئول اظهارداشت: برپایی نمایشگاه ها و جشنواره ها برای جذب گردشگر منطبق با سنت و آداب و رسوم هر استان و منطقه در هرمزگان و دعوت از کنسولگری ها و سفارت خانه برای برگزاری هفته ملی کشور می تواند راه تبلیغی مناسبی برای جذب گردشگر به استان باشد.

رستمی ابراز داشت: وقتی بدانیم چه ظرفیت ها و جاذبه هایی در هرمزگان داریم بهتر می توانیم افراد و گردشگران را به استان دعوت کنیم.

قیمت چارتری بلیت هواپیما به بندرعباس کاهش یابد

مدیر هتل بین المللی هرمز بندرعباس نیز در این باره گفت: فصل (پاییز و زمستان) که شهرهای دیگر نمی توانند از طبیعت پیرامون خود استفاده کنند، استان هرمزگان مناسب ترین مکان برای گردش، سفر و تفریح است.

عبدالوهاب قاضی می گوید: چه خوب است تسهیلاتی فراهم شود که تورهای گردشگری در این فصل به مناطق جنوب بویژه بندرعباس مرکز هرمزگان گسیل شوند تا از فضای مناسب این منطقه بهره ببرند.

وی، ارزان کردن بلیت های هواپیما در این فصل و برگزاری تورهای ارزان قیمت را از جمله راهکاری مناسب برای رونق گردشگری در این فصل دانست و یادآور شد: درحالی که برای برخی نقاط هرمزگان از جمله کیش این تسهیلات فراهم شده ولی برای بندرعباس در این فصل گران تر است.

مدیر هتل بین المللی هرمز بندرعباس اظهارداشت: برای رونق و گسترش گردشگری و توسعه صنعت هتلداری در این استان باید دولت و بخش خصوصی در کنار هم باشند و سایر دستگاه های متولی نیز در این حوزه مشارکت و همکاری جدی داشته باشند.

وی بیان داشت: تمام نهادها و ارگان ها باید بدانند که حوزه گردشگری محور اصلی درآمد زایی کشور است، زیرا روزی که سوخت فسیلی و نفتی به پایان می رسد، کشور تنها از این صنعت می تواند به درآمد زایی و اشتغال زایی بالا دست یابد.

ظرفیت های متنوع برای جذب گردشگر در هرمزگان

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری هرمزگان نیز می گوید: استان هرمزگان ظرفیت های متنوعی برای جذب گردشگر و مسافر دارد که بارها و بارها از طریق رسانه ها و مسوولان مختلف بیان شده است.

رضا برومند افزود: جنگل های حرا، آثار و بناهای تاریخی، سواحل طولانی و جزیره های متعدد، گویش های محلی، آداب و رسوم مردم و موارد بسیار دیگری را می توان به عنوان جاذبه های گردشگری هرمزگان نام برد.

وی ادامه داد: از وجود ظرفیت ها و جاذبه های گردشگری باید در راستای اهداف و چشم اندازهایی که برای پیشرفت استان هرمزگان ترسیم شده، استفاده کرد.

این متولی گردشگری در هرمزگان ادامه داد: این امر با تاسیس مجتمع های گردشگری و سایر مراکز و دادن انواع خدمات به گردشگران محقق می شود، به عنوان مثال منطقه ای به اسم «خورشید» و «فلک ناز» در بخش بیابان واقع در شهر ساحلی سیریک وجود دارد که می تواند بهترین مکان برای تاسیس مجتمع گردشگری باشد.

رونق گردشگری دریایی از اولویت های مهم در هرمزگان

استاندار هرمزگان نیز با اشاره به نقش بسزای گردشگری در توسعه اقتصادی گفت: با توجه به ظرفیت های مهم هرمزگان، رونق گردشگری به ویژه گردشگری دریایی از سیاست ها و اولویت های مهم کاری در این استان است. فریدون همتی در بازدیدی که اخیرا از شناور تفریحی اقیانوس پیما در قشم داشتند، اظهار داشت: ساخت شناورهای تفریحی می تواند در رونق گردشگری دریایی نقش بسزایی ایفا کند و اهداف مشخص شده در این مسیر را محقق نماید. وی بیان داشت: تمامی دستگاه های اجرایی هرمزگان موظف هستند تا چنین طرح هایی را مورد حمایت قرار داده و به طور جد پیگیر رفع موانع و مشکلات صنعتگران باشند.

استاندار هرمزگان ادامه داد: با توجه به ظرفیت سواحل شهر بندرعباس برای تبدیل شدن به یکی از نقاط پرجاذبه گردشگری باید زیرساخت های لازم برای تفریحات دریایی در ساحل این شهر فراهم شود و برای این منظور تمام اداره های مسوول همکاری کنند.

وی ادامه داد: در شرق بندرعباس ظرفیت ایجاد شهرک های گردشگری وجود دارد و در کنار ایجاد بلوار ساحلی باید این موضوع نیز جدی گرفته شود.

استاندار هرمزگان اضافه کرد: طرح های جدیدی از جمله احداث بلوار ساحلی شرق بندرعباس، ایجاد پارکینگ شناورهای شخصی، احداث برج ساحلی به عنوان نماد شهر بندرعباس، ساماندهی خورها و توسعه و زیباسازی ساحل سورو برای ساماندهی و زیباسازی سواحل شهر بندرعباس و دیگر مناطق ساحلی و جزیره های هرمزگان در دست اجراست. همتی خاطر نشان کرد: بندرعباس باید به عنوان نگین شهرهای بندری ایران در کشور و منطقه بدرخشد و پایه گذار توسعه و زیباسازی سواحل این شهر باشیم.

وی همچنین در نشست اخیر ستاد اجرایی خدمات سفر استان هرمزگان بر لزوم معرفی جاذبه های گردشگری هرمزگان تاکید کرد و بیان داشت: با توجه به آب و هوای مناسب این استان در فصل زمستان و همچنین در پیش بودن تعطیلات نوروزی، باید جاذبه های گردشگری آن در سطح وسیع معرفی شوند تا گردشگران بیشتری جذب شوند.

استاندار هرمزگان ادامه داد: ساماندهی و ایجاد امکانات تفریحی در سواحل، ایجاد روشنایی و فضاسازی مناسب در ورودی شهرهای استان از جمله اقداماتی است که باید در راستای ارائه خدمات مطلوب به گردشگران انجام شود.

وی افزود: برگزاری جشنواره های بومی و محلی هرمزگان همچون نوروز صیاد و برپایی جشن های مخصوص برداشت محصولات کشاورزی این استان، از اقداماتی است که می تواند برای گردشگران جذاب باشد و این استان را به خوبی معرفی کند.

همتی همچنین تصریح کرد: برگزاری همایشی با حضور هتل داران و مدیران آژانس های مسافرتی کشور در هرمزگان، می تواند در جذب گردشگران بیشتر به این استان موثر باشد و فصل جاری زمان مناسبی برای برگزاری این همایش است.

تبلیغات و آموزش برای جذب گردشگر

بررسی ها نشان می دهد در جهت معرفی ظرفیت ها و جاذبه های مناطق گردشگری برای جذب گردشگر داخلی و خارجی و همچنین رشد و رونق گردشگری دریایی نیاز به آموزش و تبلیغات گسترده و بازاریابی مناسب است.

برگزاری سمینارها و همایش های مختلف با موضوع گردشگری ساحلی و دریایی برای آشنایی مردم با این حوزه، ساخت اسکله های تفریحی و استفاده از شناورها، قایق ها و اتوبوس های تفریحی دریایی، بهبود زیرساخت های حمل و نقلی برای دسترسی آسان به مناطق ساحلی و همچنین ایجاد شرکت ها و موسسه های گردشگری دریایی می تواند زمینه را برای رشد گردشگری دریایی فراهم کند.

فرهنگ مسافرت های دریایی در ایران جز برای ساحل نشینان و بومیانی که در نزدیک دریا هستند و بین جزایر تردد دارند، شناخته شده نیست و بیشتر مردم کشورمان تنها شناخت اندکی آن هم در حد آشنایی با لنج، ماهی گیری و قایق دارند که می توان گفت به همین دلیل چندان انگیزه ای برای ایجاد مسافرت دریایی یا توره های مسافرتی دریایی آنچنان که باید وجود ندارد که این امر نیاز به آموزش و فرهنگ سازی بیشتر دارد.

نبود امکانات و خدمات مورد نیاز برای تفریحات دریایی و نبود توجه برنامه ریزان گردشگری باعث شده که به رغم دسترسی مناسب به دریا و امکان داشتن تفریحاتی مانند غواصی، موج سواری، جت اسکی، ماهیگیری در آب های عمیق آن طور که انتظار می رود نسبت به سایر کشورهای منطقه توسعه پیدا نکند.

آخرین کلام

دریا و سواحل منبعی سرشار از مواهب الهی هستند که به علت داشتن جاذبه های زیبا و جذاب از دیرباز مورد توجه مردم بوده و بهره مندی از این منابع، نیاز به برنامه ریزی دقیق و عزم ملی و همه جانبه تمامی دستگاه ها و نهادهای متولی و نقش آفرین در ارتباط با این حوزه دارد.

هر چه از دریا فاصله بگیریم از لحاظ اقتصادی، درآمد زایی و توسعه ضعیف تر می شویم، لذا باید نخست به قدرت و توان دریایی خود سامان دهیم و با این گنجینه الهی آشتی کنیم.

تفریح های مردم نباید تنها به گذراندن اوقات فراغت در کنار ساحل، شنا کردن در دریا و ماهیگیری و صید و صیادی ختم شود بلکه باید از دیگر ظرفیت های دریا و دیگر ورزش های آبی و ساحلی نیز استفاده کنیم.

همچنین توجه به توسعه و حمایت از ایجاد شرکت های حمل و نقل دریایی می تواند آغاز مثبتی برای افزایش بهره وری در حوزه گردشگری دریایی باشد.

آشنایی با صنایع دستی و فرهنگ محلی سکونت گاه های ساحلی و جزایر و سفر به عمق دریا از دیگر ویژگی ها و جذابیت های نهفته گردشگری دریایی و ساحلی است که طرفداران زیادی دارد.

منبع: رقیه غلامی زاده - خبرگزاری جمهوری اسلامی